

Роберта Мецола, председател на Европейския парламент
Европейски съвет, 20 октомври 2022 г.

Уважаеми колеги,

Срещаме се тук отново, тъй като гражданите на Европа – хората, които представляваме тук – очакват от нас решения и силно лидерство.

Те са обезпокоени. Последствията от руското нападение върху начина на живот, който дълго време приемахме за даденост, карат нашите съграждани да се чувстват днес по-нестабилни, по-несигурни, по-неуверени в бъдещето.

Те гледат към нас в очакване да им покажем пътя, да намерим изход, който да им възвърне вътрешния мир, който много от тях са загубили. Трябва да реагираме решително – единодушно – и пропорционално. Време е вместо малки стъпки да правим гигантски скокове. Това е единственият път напред, независимо дали става въпрос за справяне със спираловидно покачващите се цени на електроенергията, намаляването на доставките на газ, нарастващата инфлация, която все още не е достигнала своята връхна точка, или за действия в отговор на незаконното, необосновано и брутално руско нашествие в суверенна Украйна.

Пандемията ни показва, че сме уязвими по отношение на здравето, а руското нашествие – че сме уязвими по отношение на сигурността и отбраната. Слабостите на нашата енергийна политика излязоха наяве и те се използват срещу нас. Населението ни застарява, а световните вериги на доставки са подложени на натиск.

Трябва да проявим истинско единство и не може да се задоволяваме с най-малкия общ знаменател. Трябва да действваме по-бързо и по-категорично.

Ето каква е ситуацията с енергетиката: дори положението ни да е по-добро, отколкото преди няколко месеца, все още сме заплашени от относителен недостиг на газ в условията на нееластично търсене и

инструментализирането на природния газ от страна на Русия. Пазарите изпаднаха в паника от липсата на доставки, неподходящото съхранение и уязвимостта на Европа, а това доведе до нестабилност на цените.

Има пропуски, които трябва да отстраним. Ако искаме да бъдем по-устойчиви в бъдеще, ще се нуждаем от общи мерки, солидарност в доставките на газ и надежден единен енергиен пазар.

Комисията представи редица спешни предложения: данъчно облагане на извънредните печалби, намаляване на търсенето на природен газ или въвеждане на нов референтен показател за втечнения природен газ. Европейският парламент посрещна със задоволство тези мерки, но в същото време имаме усещането, че те може да се окажат твърде недостатъчни за нашите европейски предприятия с понастоящем непосилни оперативни разходи или за семействата, които и без това вече не успяват да плащат сметките си.

Трябва да мислим по-далновидно. Нуждаем се от надеждна визия за своя бъдещ енергиен пазар. Необходим ни е съвместен механизъм за възлагане на обществени поръчки за природен газ. Само така ще можем да намерим общо решение и няма да влезем в надпревара помежду си в решаващия момент. Трябва отново да разгледаме възможността за отделяне на цените на електроенергията от цените на природния газ като извънредна временна мярка.

Времената се менят и налагат нови начини на действие. Трябва да сме подготвени. Това не е лесно, всички ние се сблъскваме с напрежението и реалностите в своите държави, но не бива да мислим, че бихме могли да се справим поединично. Залогът е твърде висок. Трябва да работим заедно и да проявим истинска солидарност. А днешната новина за новия „зелен коридор“, свързващ Португалия, Испания и Франция, е добър пример за това, че можем да намираме общи решения.

Парламентът продължава да бъде готов да поеме своята роля своевременно, както направихме по отношение на съхранението на газ тази година и както ще направим по отношение на REPowerEU. Разбираме мащабите на предизвикателството. Готови сме. Европейският парламент е готов да работи по дългосрочното преразглеждане на нашия енергиен пазар и да постигне положителни резултати.

Европейският парламент е Ваш партньор и съюзник. Споделяме едни и същи цели. Служим на едни и същи граждани. Членовете на Европейския парламент предават посланието в своите страни на произход. Те могат да обяснят на гражданите какво правим и защо това е необходимо. Това е от решаващо значение, за да запазим единството си и да противодействаме на руската пропаганда и дезинформация, които имат за цел да ни дестабилизируют и разединят.

До нас стигат опасенията на семействата и предприятията. Намирането на бързи и спешни решения не означава, че ще заобикаляме своите обикновени законодателни процедури. Европейският парламент придава европейска демократична легитимност на предложенията, които приемаме, и следователно той следва да участва пълноценно по отношение на новите предложения. Това е важно за хората.

Можем да контролираме повишаването на сметките, без да се отказваме от дългосрочните си цели в областта на климата, но можем да направим това само ако сме заедно.

Рязкото покачване на цените на енергията, разбира се, подхранва инфлацията, което води до намаляване на располагаемия доход на домакинствата и предприятията. Банките и финансовият сектор ще бъдат следващите сектори, подложени на натиск, а повишаването на лихвените проценти ще се отрази на жилищния пазар. Инфлацията, надхвърляща вече 10%, и бързо нарастващите лихвени проценти предизвикват вълна, която значително обезценява стойността на имотите, заплатите и националните бюджети.

След пандемията икономиката ни се възстанови добре благодарение на рамката за икономическо управление и NextGenerationEU. Сега трябва да създадем подходящи условия за стимулиране на частните инвестиции, за да върнем икономиката на ЕС отново по пътя на стабилен растеж.

Решенията струват пари. По време на пандемията създадохме дълг, който ще трябва да бъде изплатен със собствени ресурси, които – както знаем – не стигат. Тъй като сме натрупали дългове и дефицити, е необходимо икономиките ни да растат. Растежът е единственият изход. Това ме връща отново към въпроса за енергията. Трябва да понижим цените, за да спомогнем за връщане към стабилен икономически растеж навсякъде. По този начин можем да смекчим социалното и икономическото въздействие на кризите, пред които сме изправени, и да се съсредоточим върху най-уязвимите.

Икономиката ни се нуждае от този тласък. Тук не става въпрос само за благоденствие, но и за сигурност.

Това означава също, че бюджетът на ЕС ще трябва да се разгледа отново. Новата Многогодишна финансова рамка вече е изправена пред множество предизвикателства. Тя не разполага нито с ресурси, нито с гъвкавост, за да реагира на кризи или да финансира нови приоритети. Необходимо е да се преразгледа, за да бъде в крак с времето. Приемането на извънбюджетни решения или просто преразглеждането на рамката няма да дадат отговорите, които хората очакват от нас.

Наясно съм, че има скептицизъм по отношение на преразглеждането. Познавам политическите реалности, но МФР трябва да бъде подготвена за бъдещето и да бъде гъвкава. При необходимост горните граници следва да бъдат завишени, за да отразяват нововъзникващите нужди и новите приоритети.

Опитваме се да намерим финансови средства за предоставяне на хуманитарна помощ на Украйна, за преодоляване на световната продоволствена криза, за справяне с природните бедствия и за

финансиране на нашите политически цели в областта на енергетиката, отбраната и стратегическата автономност. Тук не броим стотиците милиарди, необходими за възстановяването на Украйна.

И вместо да изразходваме ограничените средства, с които разполагаме в бюджета на ЕС, за тези приоритети, ние трябва с тях да възстановим дълга на NextGenerationEU, тъй като не сме се споразумели за нови собствени ресурси и увеличаващите се лихвени проценти ни принуждават да плащаме много повече пари, отколкото беше запланувано. Става въпрос за допълнителни 450 милиона евро през 2023 г. Това все по-трудно може да се обясни.

Погасяването на дълг не е въпрос на избор – длъжни сме да изплащаме дълговете си. Ако лихвените проценти останат високи, погасяването на дълга по NextGenerationEU ще изчерпи целия капацитет на бюджета за реакция при кризи и ще започне да черпи средства от програмите на ЕС.

Освен всичко това ще трябва и да увеличим помощта си за Украйна. Трудностите, пред които сме изправени, са взаимосвързани. Това са различни страни на един и същ въпрос – подхранвани от руската агресия и експанзионистичните теории, които нямат място в съвременното общество.

Вълната от безразборни въздушни удари по градовете и гражданската инфраструктура в цяла Украйна е ужасяваща. Трябва да реагираме с решителни действия, включително:

- увеличаване на санкциите,
- засилена военна подкрепа, особено системи за противовъздушна отбрана, танкове и тежки въоръжения,
- увеличаване на усилията за преследване на военните престъпления, извършени в Украйна.

Това е важно, ако искаме да бъде постигнат мир – а той трябва да бъде постигнат – но този мир трябва да бъде истински, устойчив и траен. В страните, които представлявате, има твърде много хора, които знаят какво е окупация, а някои са я изпитали на свой гръб. Трябва да се поучим от болезнената история на Европа и да осъзнаем с кого си имаме работа. Нашата цел е постигането на мир. А за да има истински мир, е необходима справедливост – със съд, който да разглежда военните престъпления, да търси отговорност от техните извършители и да определя обезщетенията.

Трябва да имаме готовност да отидем още по-далеч. Знам, че не всички са съгласни със санкциите. Те обаче са необходими, имат ефект и трябва да бъдат засилени още повече, включително като се насочат срещу Лукашенко в Беларус.

Бъдещето на Европа зависи от способността ѝ да се адаптира бързо, твърдо и единно. Защото тук трябва да признаем, че всеки признак на разединение ще бъде използван срещу нас.

Бруталното, незаконно и неоправдано нашествие на Русия в Украйна ни показва ясно, че трябва да се адаптираме и че трябва да поставим отбраната и сигурността на челно място в своята програма за борба с хибридните атаки. Когато Русия засили натиска през зимата, а тя ще го направи, трябва да гледаме на Европа като на общност от 43 милиона души, които разчитат на нас. Трябва да сме подготвени.

И трябва да признаем, че в действителност нашата отбрана зависи от Украйна и от подкрепата, която ѝ оказваме: от системите за противовъздушна отбрана, от танковете, от финансовата подкрепа, от политическата подкрепа.

Накрая искам да спомена Молдова, най-бедната европейска държава, която е засегната тежко от последиците от руската война в Украйна от икономическа, хуманитарна, енергийна или дори политическа гледна точка. Молдова се нуждае от нашето внимание и практическата ни помощ.

Знам колко много сте пожертвали в политическо, финансово и военно отношение. Знам, че няма да е лесно да се ангажираме с още по-решителни и по-бързи действия, но „лесно“ никога не е бил водещият ни критерий. Необходимо е да действаме. Ситуацията е критична и сме длъжни да се справим с нея. Убедена съм, че ще успеем да го сторим заедно.